

עבודת ד' - אינדיבידואליזם או כלליות

א. מקורות מהתורה שבכתב:

1. בראשית י"ב, 1-3 פרשת לך-לך

אברהם

י"א ויאמר יהוה אל-אברהם לדלג מארצך וממולדתך ומבית
 אביך אל-הארץ אשר אנכי לני גור ואברכה
 ואגדלה שמך והיה ברכה: ואברכה בכרטיך ומסללך אצל
 ונברכו בך כל משפחת האדמה:

2. בראשית כ"ו, 1-4 פרשת תולדות

יזריאל

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם י"ב
 ויגד יעקב אל-אבימלך מלך-פלשתים גררה: וירא אליו
 יהוה ויאמר אל-הגד מערימה שכן בארץ אשר אמר
 אליך: גיר בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכה כידך ולירעך
 אתן את-כל-הארצת האל והקמתי את-השבועה אשר
 נשבעתי לאברהם אביך: והרביתי את-ירעך נכסכבי השמים
 ונתתי לירעך את כל-הארצת האל והתברכו בירעך כל
 בני הארץ:

3. בראשית כ"ח, 12-14 פרשת ויצא

יעקב

ויתלם והנה:
 סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
 אלהים עלים וירדים בו: והנה יהוה ניצב עליו ויאמר אע
 יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יעקב הארץ אשר אתה
 שוכן עליה לך אתנגה ולירעך: והיה ירעך כעפר הארץ
 ופרצת ומה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל-משפחת
 האדמה ובירעך:

4. שמות ג', 5-8 פרשת שמות

משה

וַיֹּאמֶר אֶל-תַּקְרֹב הֵלֶם שֶׁל-נְעֻלַיִם מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אַתָּה עומד עליו אדמת-קדש הוא: ויאמר אנכי אלהי
 אביך אלהי אברהם אלהי יעקב ואלהי יעקב ויסתר משה
 פניו כי ראה מהביט אל-האלהים: ויאמר יהוה ראה ראיתי
 את-רעני עמי אשר במצרים ואת-צעקתם שמעתי מפני
 נגשיו כי ידעתי את-מכאביו: וארד להצילו ומיד מצרים
 ולהעלותו מן-הארץ ההוא אל-ארץ טובה ורחבה אל-ארץ
 זבת חלב ודבש אל-מקום הבנועו ורחתי והאמרו והפרי

א ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ואמר יהוה אליהו הושע בן א
 ב נון משרת משה לאמר: משה עבדי מת ועתה קום עבד אתה
 ג הורדו הנה אתה וכל העם הזה ארצה ארץ אשר אנכי נתן
 ד להם לבני ישראל: כל מקום אשר תדרוך ברגלכם בו
 ה לכם נתתי כאשר דברתי אלי משה: מה מדבר והלבנון הזה
 וצד הנחל הגדול נהר צפת כל ארץ החתים ועד הים
 ו הגדול כבוא השמש יהיה גבולכם: לא יתיצב איש לפניך
 ז כל ימי חונך כאשר היותי עם משה אחיה עמך לא ארפך
 ח ולא אעזבך: חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את
 ט הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם: רק חזק ואמץ
 י מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צוה משה עבדי אל
 יא תסוד ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך:
 יב לא ימוש ספר התורה הזה מפיה והגית בו ימים ולילה למען
 יג תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את הדבר ואז
 יד תשכיל: הלא צויתך חזק ואמץ אלהי צרף ואליהות כי
 טו עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך:

יהושע

6. דברים א', 1-8 פרשת דברים.

א ׀ אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הנהר
 ב בעבר הנהר
 ג בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר:
 ד יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רבי לכם שבת בהר
 ה הזה: פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה
 ו בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הנגעני והלבנון עד
 ו הנהר הגדול נהר צפת: ראה נתתי לפניכם את הארץ באו
 ז ורשו את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם לאברהם ליצחק
 ח וליעקב לתת להם ולירשם אחריהם:

7. שמות י"ט, 3-6 פרשת יתרו.

א וימשה עלה אליה אלהים
 ב ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב
 ג ותגיד לבני ישראל: אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים
 ד ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי: ועתה
 ה אם שמוע תשמעו בקלי ישמרתם את בריתי והייתם לי
 ו סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ: ואתם תהיו לוי ממלכת
 ז כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אלי בני ישראל:

ז"ה אמר הסבור: סמטו לי מעט עד שאצאמת אצלך גדלת העם, ודי לי לעד
 שח' לכתם לו לחלק ולאמה מבין אמות העולם, וחול הענין האלהי על קהלם,
 עד שהגיעו כלם אל מעלת הדבור⁴⁰. ועבר הענין אל נשיהם והיו מהן נביאות,
 אחר שלא הנה קל הענין כי אם באנשים יחידים מאז אדם. כי הנה אדם הנה
 השלם לגמרי, כי אין מניעה משלמות מלאכה לאמן חכם, וכול, בחמר שכתרו
 לעזקה אשר רצה בת, ולא עכבו מעבם ממנו צרע האב ודם האם, ולא מהמזון
 וההנהגה בשנות הגדול והולדות, ומשפעת האוירים והמיומות והארצות, הואיל
 וכראו כמו שהגיע לתכלית זמי הפתרות, השלם בטבעיו ובתכונותיו. והוא
 אשר קבל הנפש בשלמותה, והשכל בתכלית מה שאפשר לשבע האנושי, והכת
 האלהי אחר השכל, רעוני לומר: המעלה אשר בה ודבק באלהים וכרוחניים,
 ונדע האמתות מבלי למוד, אלא במחשבה קלה. וכבר נקרא אצלנו בן אלהים,
 הוא וכל מי שדומה לו מורעו בני אלהים⁴¹. והוליד בנים רבים, ולא הנה
 מהם ראוי להיות במקום אדם אלא הכל, לפי שהוא הנה דומה לו. וכאשר
 הרגו בן אחיו מקנאה על המעלה הזאת, נתן לו תפסיו שת, הדומה לאדם,
 והנה לו לסגלה ולב, וזולתו בקלפות ופסלות. וסגלת שת אנוש, וכך נמשך
 הענין עד גח ביחידים שהיו לב, דומים לאדם ונקראים בני אלהים, להם
 השלמות בטבעים ובתכונות, ואריכות הנמים ותכמות ויכלת, ובשנותיהם הוא
 המנין מאדם עד גח, וכך מנה ועד אברהם. ופעמים שהיה בהם מי שלא
 התחבר בו הענין האלהי, כגון תרח, אבל הנה אברהם בנו תלמיד לזכנו עבר,
 ואף הכיר את גח בעצמו, והנה הענין האלהי נמשך מן הזקנים אל הצעירים,
 ואברהם סגלת עבר ומלמדו, ועל בן נקרא עברי, ועבר סגלת שם, ושם סגלת
 גח, לפי שהוא יורש האקלימים הממננים אשר אמצעיתם ותמדתם ארץ ישראל,
 ארץ הנבואה, ונעא נפת אל הצפון ותם אל הדרום. וסגלת אברהם מכל בניו
 וצחק, וקבר הרחיק כל בניו מן הארץ הזאת הקודמת, כדי לנתנה לוצחק,
 וסגלת וצחק נעקב, ונדחה אחיו עשו, מפני שזכה נעקב בארץ ההיא. ובני
 נעקב כלם סגלה, כלם היו ראויים לענין האלהי, והנה להם המקום שהוא
 המיחד בענין האלהי, וזו היא התחלת חול הענין האלהי בקהל, אחר שלא
 הנה נמצא אלא ביחידים. והשגחת ה' היתה לשמרם ולהרבותם ולגדלם
 במצרים, כאשר גדל האילן אשר עקרו טוב, עד שהוציא פרי שלם דומה
 לפרי הראשון אשר נטע ממנו, רעוני לומר אברהם וצחק ונעקב ויוסף ואחיו.
 והיו מן ספרי משה ואהרן ומרים, ובגון בעלאל ואחליאב וראשי המטות, ובגון
 שקעים הזקנים אשר היו ראויים לנבואה נמשכת⁴², ובגון יהושע וכלב וחור,
 וזולתם רבים. ואז וכו' להראות האור עליהם, ולאוקמה שהשגחה האלהית.

ישראל	פרק יז	תפארת
<p>שהיא סדר השם יתברך אשר הוא תמידו רק אל המסביל אשר עומד בלי שנוי כי שם הכללי שמו נשאר תמיד. ואין שם עם שהוא עם כללי על אברהם ויצחק ויעקב. רק כאשר יצאו ממצרים או היו לעם. ובשביל זה לא נתנה התורה עד שהיו ששים רבוא כי מפני כי מספר ששים הוא מספר שלם כמו שהתבאר בחבור גבורה ה' באריכות. וגם נתבאר בחבור באר הגולה בכמה מקומות מספר ששים שהוא מספר כללי. ובחלק יש שנוי לא בדבר שאינו חלק ודבר זה ראיה ומופת חותך על נצחיות התורה שלא תשתנה אצלנו לנצח נצחים כי אם היה לתורה שנוי למה לא נתנה לאברהם ויצחק ויעקב. ואין מספיק לך שום טעם וסברא בזה הענין רק כי מפני שאברהם יצחק ויעקב הם פרטיים ולא נתנה התורה שהוא תמידות נצחית בלי שנוי רק כאשר יש מקבל שהוא בלי שנוי כלל. ולא יסכלו ראיה ברורה זאת אם לא עורי לב ולא ראו מאור החכמה מעולם:</p>	<p>אבל דבר זה הוא שאלה אחר שהתורה היא ראויה אל זרע אברהם למה לא נתנה התורה לאברהם עצמו. ויותר מזה אחר שנתנה לאברהם מצות מילה. וניד הנשה ליעקב למה לא נתן להם התורה בשלמות:</p>	<p>ובמאמר הזה התבאר לך כי אף אם נתן לאברהם המילה וליעקב גיד הנשה ולדעת רבי יהודה בפרק גיד הנשה (חולין ק' ע"ב) דבר זה נתן להם מצד אשר המצוה ההיא שייך להם בפרט וכמו שהתבאר בסמוך דבר זה. ולכך נתן להם מצות פרטיים דוקא והיינו במצוה שהיא שייך להם בפרט. אבל לישראל נתן המצוה מצד כי התורה ראויה להם מצד עצמה, וזה היה כאשר יצאו ממצרים שאז שם ישראל עליהם וזה השם נשאר להם בלי שנוי לעולמי עולמים. וראויה להם התורה התמידית הנצחית אשר אין לה שנוי כלל. ואיך יהיה ניתן הסדר התמידי אשר אין לו שנוי לאברהם ויעקב וליעקב, כי במה שהם פרטיים והפרט יש לו שנוי כי כאשר מת אברהם אין כאן אברהם וכן יצחק וכן יעקב אין ראוי להם דרכי ה' אשר אין שייך שנוי בהם כלל. כי לא שייך התורה</p>

ד. אורות - למהלך האידיאות, פרק ב' - הראי"ה קוק

למהלך האידיאות בישראל

בראשית מטעו של העם הזה. אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכבוד של האלילות בטומאתה־פראותה. בתגלתה השאיפה לתקום צבור אנושי גדול אשר - ישמור את דרך די לעשות צדקה ומשפט. וזהו השאיפה. שבאה מפה ההכרה הברורה והעזה והתביעה המוסרית הכוללת והרמה. להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמירות ולהביאנה לחיי חופש מלאו תוד וערן. באור האידיאה האלהית. ולהצליח בזה את כל האדם בלי ימלואה של שאיפה זו צריך דוקא שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכפא ממלכה לאומית. ברזם התרבות האנושית. עם חכס ונבון וגוי גדול. ותאידיאה האלהית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם זאת הארץ במאורחותיה. למען דעת. שלא רק יחידים חכמים מצוינים. חסידים ונזירים ואנשי־קדש. חיים באור האידיאה האלהית. כי גם עמים שלמים. מתקנים ומשוכללים בכל תקונו התרבות והישוב המדיני. עמים שלמים. הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות. מן רום האינטליגנציה האמנותית. הפרושית. המשכלת והקדושה. עד המערבות הרחבות. הסוציאליות. הפוליטיות והאקנומויות. ועד הפרולטריון לכל פלגותיו. אפילו היותר נמוך ומגושם.

אור האידיאה האלהית. העולה ומדקק בקרב עם כזה ומטביע בו את חיי הלואמים המלאים. פועל הוא אחיב בעולם בולו. גם בצרוף כל הכחות הפרטיים שבכל עם ולשון. בכל מקום שהם. שהיו נמצאים תמיד מוארים באורה זו וחיים בה. ופעולת זו תביא לידי ההכרה המטווחה. שהחיים המדיניים. אפילו הסוציאליים בטובן היותר רחב. יסבלו רק אז את איתניותם ואת ערכם האמתי. דוקא בהיותם

אך הפונה האמתית
למנוחה בתסודים אשר טרחו והשתדלו להשיגה, הוא
עושה האדם עובד רק למען אשר כבודו של האדון ברוב
זה יגדל וירבה.

יבכר זה באורו בתנא רבי אליהו נכור לעוב. אמרו ואילו
יבא פירו: כל חכם מישראל שיש בו דבר הנחה
לעמיתו, ומתאנה על כבודו של הקדוש ברוך הוא ועל
כבודו של ישראל כל ימיו, ומתאנה ומצד לכבוד ירושלים
ולכבוד בית המקדש, ולישועה שתעמח בקרוב, ולכנוס
גלויות — זוכה לרוח הקדש בדבריו וכו'. נמצאת למד,
שזאת היא הפונה המעלה שחייא רחוקה לגמרי מכל הנאות
עצמו, ואינה אלא לכבודו של מקום ולקדושת שמו ותפארת
המקדש בכריותיו בשעה שעושים רעונו. ועל זה אמרו
(וזה משפטים): איזהו תסוד? המתחסד עם קונו!

יבץ הערה זה הדבר התרעם הנביא (ישעיה)

ואמר (שם מ. ו): "כל הכשר תעיר וכל תסוד פנין השבה",
ופרשו זכרונם לברכה (ע"ז ב. כו), שכל חסד שעושים —
לעצמם הם עושים, לטובת נפשם ולהנאותם, ואינם מהפונים
לפונה השלמה הזאת, ולא מבקשים על עלוי הכבוד והאלתן
של ישראל, שחרי אי אפשר לכבוד העליון להתרבות אלא
בגאלתן של ישראל וברובי כבודם, שזה תלוי בנה באמת.

וכמו שנאמר ב"תנא רבי אליהו" שהנפרתי: ומתאנה על
כבודו של הקדוש ברוך הוא ועל כבודו של ישראל.

נמצאת, למד ששני דברים יש בענין זה: אחר — הפונה
בכל מענה ועבודה שמקנה לעלוי כבודו של מקום
במה שבריותיו עושים נחתיות לפניהו ועוד — העצור
והמקשה על עלוי הכבוד הנה שיעשה בשלמות בעלוי
כבודו של ישראל ושלמותו.

ואמנם עוד יעקר שני יש בכונה תפסידות, והוא טובת
הדור, שהנה ראוי להם חסיד שיתפון במעשיו
לטיבת דורו כמו לנפות אותם ולתקן עליהם, והוא ענין
הקתום וישעיה ג. יג: "אמרו צדיק כי טוב, כי פרו מעשהיהם
יאכלו" — שכל הדור אוכל מפרותיו, וכן אמרו זכרונם
לברכה (בבא בתרא ג. א): "ה"ש פה ע"י" (בפסוק י. כו) — אם
יש מי שמגן על דורו בעץ: ותראה שזה רעונו של מקום,
שיהיו חסידיו ישראל מנזים ומכפרים על כל שאר הפרגנות
שבהם, והוא מה שאמרו זכרונם לברכה בלולב ומינור
ויקראותה ל. יב: "בואו אלה ויכפרו על אלה: שאין הקדוש
ברוך הוא תפץ באבדן הרשעים, אלא מצוה משלת על
התסידים להשתדל לזכותם ולכפר עליהם. וזה צריך
שיעשה בכונה עבודתו וגם בחפלתו בפעל, דהינו שיתפלל
על דורו לכפר על מי שצריך כפרה ולהשיב בתשובה מי
שצריך לה, וללמד סגוריא על הדור כולו.

יבכר אמרו זכרונם לברכה (יומא ע. א) על פסוק "ובני
ביתו בדברך" (ויאל י. יב), שלא תזר גבריא לזכונם
לפנים מן הפרגוד אלא בשלמד סגוריא על ישראל, וגדעון
נאמר לו (שופטים ג. יד): "לך בכחך זה", לפי שלמד סגוריא
על ישראל, כי אין הקדוש ברוך הוא אוהב אלא למי
שאוהב את ישראל, וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל
— גם הקדוש ברוך הוא מגדיל עליו, ואלה הם הרועים
האמתיים של ישראל שהקדוש ברוך הוא תפץ בהם הרבה
שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלוקם
וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל
עליהם לבטל הגזרות הקשות ולפתח עליהם שערי הברכה
הא למה זה דומה? לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי
שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנה, והוא דבן
שהטבע יעיר עליו.

והוא ענין כהן גדול שאמרו עליו (מכות יא. א): שיהיה להם
לבקש רחמים על דורם ולא בקשו. וכן אמרו (שם)
ההוא גברא דאכלה ארנא ברחוק תלת פרסי דרבי יהושע ב
לוי, ולא אשתעי אליהו פתחה. מרי לך מחוכה המטלת עי
התסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם.

התשובה הנוחר

גבולה שממלאה את לב הגדולים שבבני"א. השלטים והצדיקים.
היא להיות תמיד עובד עבודת הכלל, להטיב כפי כחו אל הכלל
כולו כפי אשר השיג ידו, שנותן עבודת ד' התמימה במובנה
האמתית

ז. עין אי"ה, ברכות א', פרק ראשון, סי' י"ט-כ"ה הראי"ה קוק

כ. אלא כיון דתקינן רבנן "די שפתו תפתח" בתפילה אוזבתא
 דמיא, ה"ג כיון דתקינן רבנן למימר "השכיבנו" כגאולה
 אדיבתא דמיא. יש בזה הערה, כי אף שצריך האדם שישים כל
 מעייניו על ישועת הכלל, מ"מ צריך הוא להיות עסוק ג"כ
בשלמותו הפרטית, אלא שצריך שתהי' כוננתו להאחד ע"י
שלמותו אל הכלל, ובה איננו נפרד מהכלל גם בהיותו עסוק
בשלמותו הפרטית. ע"כ על סמיכות הגאולה לתפילה, שמורה
שתהי' כל פנייתו לטובת הכלל, יש בהם הפסק, אלא שאינו
הפסק גמור, כ"א כתוספת מכשרת לענין הסמיכות הזו, להוציא
מדעת הסוברים כי ירצו לבקש רק שלמות הכלל, ומצר עצמם
ילכו בשרירות לבם.

ג. דא"ר יוחנן, איהו בן עולם הבא זה הסומך גאולה
 תפילה של ערבית. יש בזה רמז, כי שחרית ואור היום
 וזה על זמן שהאדם בהצלחה ואורה, וערבית וחושך על
 זמן שהאדם נתון בצרה ויגון. כמשי"כ בשמואל"ל: "יולך
 וא שני אנשים עמו ויבאו אל האשה לילה", ודרשו חז"ל:
 וחשך להם כלילה. והנה בא ללמדנו שעיקר עבודת האדם
 ה' למען כבוד השם יתברך והתיקון הכללי, בדברי תנא דבי
 ליי' הנודעים, כל תיב כו' ומתאנה על כבודו של הקב"ה
 כבודן של ישראל. והנה מי שמצדו אין חסר לו דבר, לאיש
 זה אין כבר כ"כ שתהי' עיקר תפילתו לכבוד השי"ת, מה
 נא"כ בשעת דחקו של אדם, אז הוא צריך התחוקות, שאע"פ
 נחסרים לו הרבה עניני הפרטים, מ"מ לא יהי' כל דבר
 חשב אצלו לעומת כבודו של הקב"ה. ע"כ אמר איהו בן
 נח"כ, זה הסומך גאולה לתפילה של ערבית, לרמז, שאפי'
 ישעה שחושך לו מצדו, מ"מ תהי' תפילתו סמוכה לענין
 גאולה, שהיא עוסקת בתשועת הכלל שהוא כבודו של
 קב"ה וכבודן של ישראל.

ח. עין אי"ה, ברכות א', פרק ראשון, סי' ק"כ-ה הראי"ה קוק

קכ. אשרי האיש ולמה הגשו הדא פרשה היא. שלמות האדם
 היא שיהי' משתדל בשלמות עצמו הפרטית בכל האפשרי, אבל
 עם זה יהי' נגר עיניו כי אין שלמותו הפרטית נגמרת כ"א
 בשלמות הכלל כולו והצלחתו בהצלחה הלאומית הישראלית,
 ומה יעלה להצלחה האנושית בכללה, ויש להשמר, שלא
 תשיאהו תשוקתו להשלמת הכלל למעט בשלמות עצמו במעשים
 טובים ומדות טובות. כי אי אפשר להצליח את הכלל כ"א בהיות
 כ"א מפרטיו שלמים ומוצלחים. ולא ידך ניסא, לא יעלה על דעתו
 שיוכל לעלות על מעלת שלמותו בהיותו בלתי עורג בכל לב
 לשלמות הכללי והצלחתו. רק בהקבץ יחד וריוותו בשלמות
 הפרטית עם מעייניו לשלמות הכלל והצלחתו, אז יזכה לאשרו
 האמיתי. ע"כ "אשרי האיש", שהוא כולה מדברת בשלמות
 הפרטית האישית, ו"למה הנשו", שכולה מדברת בעסקי הכלל
 כולו, תדא פרשה היא, ובהצמדם יחד אז תחילתה וסופה אשרי.

ט. אורות הקודש, חלק ג' - מוסר הקודש - הראי"ה קוק

היסוד הכללי.

1

קא

האדם צריך להתייך תמיד במסגרותיו הפרטיות
 המלאות את כל מהותו עד שכל העיונותיו טובבים תמיד רק
 על דבר גורלו הפרטי, וזהו מוריד את האדם לעומק הקטנות,
ואין קץ ליסורים נשמים ורוחניים המסובבים מזה. אבל צריך
 שתהיה מחשבתו ורצונו, ויסוד העיונותו נתונים להכללות
הכללות הכללית העולם לאדם, לכללות ישראל,
לכל היקום. ומה התבסס אצלו גם הפרטיות שלו בצורה הראויה,
 וכל מה שהתפיסה הכללית היא יותר חזקה אצלו
 כמה תגדל שמחתו וכמה יזכה יותר להארת האור האלהי,
 כי שם מלא הו על עולם מלא, ולית שכינתא שריא
 באתר הסיר, וכיון דבאתר הסיר או פגום לא שריא,
 איך השרה באתר שהכל נטול והסר, ואין שם כי אם נקודה דלה
 מצערה ואפסית, שהיא הפרטיות האנוכית לבדה.
 והתביעה הזאת להיות תמיד נתון ביסוד הכללי,
 בצרורה דלעילא דביה חיי כולא, הוא יסוד נשמת
 הצדיקים, המתהלכים לפני האלהים, ומתענגים עליו.

צדיק לרבים.

2

קי

כל מה שהאדם מתעלה יותר בצורתו הרוחנית, מרגיש הוא
יותר את הערך הגדול של הרבים, הציבור מתחיל להיות
 חי בתוכיותו, כלכבו ועומק רצונו הוא מרגיש את הצרכים
 הרבים של הציבור, את גודל הערך של החיים, המפעמים
 בכללות הציבור, והוא עומד כולו לעיני רוחו כדמות
 חטיבה אחת, הוא מרגיש את המציאות הממשית של הציבור,
 ומתמלא אצלו אהבה וכבוד אין קץ, ואז הרי הוא מתעלה להיות
 מנהיג ציבורי אידיאלי, מחשבותיו מתקדשות בקדושת הרבים,
 ומוסרו מתעלה להיות צדיק לרבים

י. אורות ישראל

אורות ישראל

פרק א.

מהות כנסת ישראל ותכונותיה

א. כנסת ישראל היא תמצית המויה כולה. ובעתה נשפע תמצית זו באומה הישראלית ממש בחומריה ורוחניותה בתולדותה ואמונתה, וההסתורית הישראלית היא תמצית האידיאלים של ההסתורית הכללית, ואין לה תנועה בעולם בכל העמים כולם שלא תמצא דוגמתה בישראל, ואמונתה היא התמצית המסולת והמקור המשפיע את הטוב והאידיאליות לאמונת כולם, וממילא הכח המבקר את כל המושגים האמוניים, עד שיביאם למדרגת שפה ברורה לקרא כולם בשם ד' ואלהוה קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא.

ה. אור השכינה הוא כנסת ישראל, האידיאל הישראלי השורה באומה כולה, העושה אותה לחטיבה אחת בכל דורותיה, כשהאורה הגדולה הזאת מתגלה בארץ, מתגלם בחיים המעשיים והשכליים, הכל מתברך, הנשמות הגנוזות בחביון מעלה מוספות אורה ותענוג, וכל נפש חיה מתעלה, העולם ומלאו מתרומם, הטללים אוצרים בקרבם שפעת ברכה, רוחות וגשמים כוללים בתוכם מניות חיים ועו, כל חי רוחני עליון ותחתון מתעדן, ומתמלא הגיון של שירה וחדות נועמים, הכל על שמה ומרנן, מפני שכנסת ישראל נחתה לאשראה בארעא האידיאל הלאומי הנצחי, מהוד מקורו האלהי, השוכן בישראל, המקושר עם נשמתם המצוהצחה, דופק ופרעם, ומכה גלים בים החיים, הכל מתברך, הכל מתנשא, ברוך ד' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם, שמתו ברו' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

ז. זיווג שלים שכנסת ישראל בקודשא-בריך-הוא היינו השתות הרצון שמתגלה באומה בכללה, ביסוד נשמתה, עם התגלות הנטיה האלהית ביסוד ההויה בכללה, וכל שיוצא וותר אל הפועל התגלות כנסת ישראל, ושיוויה אל האור האלהי של חפץ שלמות ההויה, כן התאמה וותר נפלאה, וכל פעולה טובה שנעשית מכל אחד מישראל מכשרת את היחוד זאת הכלל להתבשא אל ההתאמה העליונה הזאת, והתנשאות ההתאמה מכשרת וותר את הגילוי של הנטיה האלהית בכלל ההויה ושכלול שלמותה, ונותנת עז לאלהים.

ובטעלה העליונה של כנסת ישראל לא יש שום הפרש בין הנטיה שמתגלה ע"י ההשפעה של החיים האלהיים בכלל ההויה למה שהוא מושג בכללות האומה, ולשם זה אנו שואפים בכל פעלינו: יחד קודשא-בריך-הוא ושכינתיה, ומתלבשים אנו אהבה ע"י הנטיה הקוסמית בכללות ההויה, שחיראה בטלה בה לגבי האהבה, כי כללות הנטיה החוקה היא משוניים לרעה, רק -עו וחדות במקומיה, ומצד כנסת ישראל הננו מתלבשים ג"כ וראה, שלא יסתם האור ממנה, ובהתנשאנו ליסוד היחוד הננו מתמלאים אהבה וראה בחוברת אחת, והכח הנעלם החודר בפנימיות הנטיה ובכל הנשמות, העולה למעלה כל המגמות, פועל עלינו כאור אחדות, בשם כל ישראל.

פרק ב

ג. היחס של כנסת ישראל ליחודיה הוא משונה מכל היחשים של כל קיבוץ לאומי ליחודיה, כל הקיבוצים הלאומיים נותנים הם ליחודיהם רק את הצד החיצוני של המהות, אבל עצם המהות זה שואב כל אדם מנשמת הכל, מנשמת אלהים שלא באמצעות הקיבוץ, מפני שאין להקיבוץ חטיבה אלהית, שמגמה אלהית עצמית שרויה בתוכו, לא כן בישראל, הנשמת של היחידים נשאבת ממקור חי העולמים באוצר הכלל, והכלל נותן נשמה ליחידים, אם יעלה על הרעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה, והחולה היא משום כך ההודקקות, שכל יחיד מישראל נזקק להכלל, והוא מוסר תמיד את נפשו מבלי